

EVALUAREA COMPETITIVITĂȚII REPUBLICII MOLDOVA ÎN BAZA METODOLOGIEI GLOBAL COMPETITIVENESS REPORT

DR., CONF. CERC., CERC. ȘT. COORD.
NATALIA PERCINSCHI

CERC. ȘT. ALINA CEBAN

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE, AȘM

PARCURGÂND UN LUNG PROCES DE TRANZIȚIE LA ECONOMIA DE PIAȚĂ, SPORIREA COMPETITIVITĂȚII NAȚIONALE A DEVENIT UN OBIECTIV DE IMPORTANȚĂ STRATEGICĂ, NECESAR A FI REALIZAT DE CĂTRE AUTORITĂȚILE NAȚIONALE. OR, NEGLIJAREA ACESTUI ASPECT, LA ETAPA ACTUALĂ, AR PUTEA DUCE LA MAJORAREA COSTURILOR ȘI A TIMPULUI DE REDUCERE A DECALAJULUI DE DEZVOLTARE ÎNTRE ECONOMIA REPUBLICII MOLDOVA ȘI ECONOMIILE ALTOR STATE DIN REGIUNE. ÎN CAZUL REPUBLICII MOLDOVA, COMPETITIVITATEA TREBUIE DOBÂNDITĂ ȘI MENȚINUTĂ, SPRE DEOSEBIRE DE STATELE UE, CARE, ÎN MARE PARTE, MENȚIN SAU DEZVOLTĂ COMPETITIVITATEA.

Obiectivul prezentei cercetări este de a evalua competitivitatea economiei naționale prin prisma evoluției și particularităților sale socio-economice. Vom realiza în acest articol cuantificarea indicatorilor de evaluare a competitivității prin determinarea relațiilor de cauzalitate între diverse variabile și factorii ce determină performanța economiei naționale.

Structura economiei și productivitatea

Productivitatea medie a muncii în Republica Moldova în 2015 a constituit 71 743 lei per persoană ocu-

pată, în prețuri comparabile. Acest indicator a crescut în medie anual cu 3,8% în ultimii zece ani. Sub aspect sectorial, cea mai mică productivitate se înregistrează în agricultură – circa 25 mii lei în 2015 (prețuri constante ale anului 2010), fiind de circa trei ori mai mică față de nivelul înregistrat în medie pe economie (71,7 mii lei/persoană ocupată) și de circa patru ori mai mică decât productivitatea muncii în sectorul serviciilor (96,2 mii lei/ persoană ocupată). Drept urmare a creșterii mai lente a productivității muncii în agricultură comparativ cu media pe economie, veniturile din muncă ale angajaților încadrați în acest sector economic rămân în urma veniturilor angajaților din alte sectoare economice. Deși a evoluat cel mai lent, sporirea productivității în industrie, în ultimii 3 ani, a fost mai accelerată decât media pe economie, ceea ce poate duce la apariția în economie a unei noi ramuri, alături de servicii, de propulsare economică.

Cât privește productivitatea capitalului, calculată prin raportarea valorii adăugate brute la stocul de capital în economie (după valoarea de bilanț), se evidențiază o tendință de scădere de la 97 de bani

în 2006 la 63 de bani în 2014. Această evoluție este rezultatul creșterii stocului de capital în economie de peste două ori în perioada 2006–2014, valoarea adăugată brută sporind cu doar 35 la sută.

Astfel, sporirea valorii adăugate brute cu doar 35 la sută, în condițiile în care stocul de capital în economie a crescut de mai mult de două ori, iar populația ocupată s-a redus cu circa 4%, se explică prin procesul masiv de emigrare în care a fost angajată populația aptă de muncă în ultimii ani.

În 2015, productivitatea, exprimată la paritatea puterii de cumpărare (PPP) în prețurile constante ale anului 2011, a constituit pentru Republica Moldova 14,7 dolari SUA (prețuri constante 2011, PPP) și a crescut cu 3% față de 2014. Totodată, datele arată că Georgia și Republica Moldova au avut același ritm de creștere și în perioada 2007–2015, productivitatea majorând-se în medie cu 4,7%, ceea ce reprezintă cea mai avansată dinamică din regiune. De asemenea, în 2015 sporirea productivității în Republica Moldova a fost mai rapidă decât creșterile atestate în CSI și UE.

Prețuri și costuri

În perioada 2007–2015, inflația în economia Republicii Moldova a cunoscut trenduri diferite de evoluție. De la un ritm anual al inflației ce depășea zece la sută în 2007–2008, începând cu 2009, rata inflației (calculată în baza indicelui prețurilor de consum) a coborât sub palierul de două cifre. Încetinirea activității economice mondiale în urma crizei financiare globale din 2009 a condiționat menținerea nivelului scăzut al prețurilor internaționale la combustibili, gaze naturale, precum și la produsele alimentare, sub influența cărora prețurile de import s-au înscris pe un trend vizibil descrescător. În 2015, inflația în Republica Moldova crește puternic, fenomenul fiind generat de deprecierea monedei naționale pe tot parcursul acestui an. La rândul ei, deprecierea a avut drept cauză reducerea cantității de valută străină în economie ca urmare a micșorării remiterilor și a exportului pe de o parte, dar și a fraudei bancare de la sfârșitul anului 2014 (din sistemul bancar al Republicii Moldova au fost extrase cantități uriașe de valută, acestea fiind transferate în exterior prin intermediul companiilor offshore). Totuși, efectele de sens opus ale prețurilor de import și deprecierei monedei

naționale au determinat o creștere a inflației începând cu trimestrul III al anului 2014. Ritmul inflației pentru 2015 a constituit 9,7%, cel mai mare nivel fiind atestat în trimestrul IV – 13,4%.

Pe piețele externe, prețurile la mărfurile comercializate au scăzut și mai mult, fapt cauzat de deflația în zona euro și de cererea scăzută în Rusia. Astfel, indicii valorii unitare la mărfurile importate, precum și la cele exportate scad sub 100% începând cu 2010 și se mențin pe trend descendent până la ora actuală, înregistrând, în 2015, 83% pentru export și 79% pentru import, față de anul precedent.

Deși inflația a sporit de la 5,1% în 2014 la 9,7% în 2015, în principalele industrii naționale prețurile s-au redus. Situația se explică prin faptul că aceste industrii sunt orientate puternic spre export, iar pe piețele externe în ultimii ani se înregistrează deflație. Astfel, în 2015, în principalele trei industrii naționale inflația și-a moderat ritmurile cu 4,8% în industria alimentară, cu 5,8% în fabricarea articolelor de îmbrăcăminte și cu 5,2% la fabricarea altor produse din minerale nemetalice. În cadrul industriei alimentare, cele mai importante sectoare au urmat aceeași tendință de moderare, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne înregistrând chiar deflație în mărime de 2,5%.

Inflația în statele comparate a avut evoluții diferite. La nivelul UE-28 și al statelor membre UE, trendul inflației este unul descendent, început odată cu depășirea crizei din 2008 și care continuă și astăzi, coborând la valori specifice deflației în unele state (Spania, Franța, Bulgaria, Irlanda etc.). Celelalte state, non-membre UE, au înregistrat un nivel redus al inflației în perioada post-criză, dar ultimele, spre deosebire de primele, au resimțit puternic și scăderea precipitată a prețurilor internaționale la combustibili și produsele agroalimentare. Se constată că, până în 2013, prețurile în statele comparate converg, iar, odată cu declanșarea conflictului militar ucrainean și a sancțiunilor împotriva Rusiei, se atestă o divergență a acestora. În scopul comparării obiective a nivelului prețurilor între statele comparate, s-a calculat indicele comparativ al prețurilor pentru fiecare stat. Indicele pentru UE-28 s-a considerat punct de referință, cu valoare unitară.

Astfel, se observă că, în ultimii 9 ani, nivelul prețurilor între cele șapte state comparate au convers,

iar către anul 2013 acestea au atins cel mai mare nivel de convergență. În 2015 se atestă divergența prețurilor (exprimată prin creșterea indicelui comparativ al prețurilor) pentru toate statele din afara UE: cel mai puternic diverg prețurile în Ucraina, din cauza conflictului militar, indicele crescând de la 2,09 în 2013 la 2,77 în 2014, în Georgia (2,05) și Republica Moldova (2,19) – sub influența deprecierei valutei naționale, în Serbia (2,18) – ca urmare a unui program riguros de relaxare a politicii monetare, dar și ca urmare a inundațiilor puternice din 2014.

Salariul mediu european depășește semnificativ salariile celorlalte state, iar Republica Moldova se află de-a lungul anilor în coada clasamentului statelor comparate. Salariul mediu lunar net în Republica Moldova a evoluat mai lent comparativ cu alte state. În perioada 2009–2014, Republica Moldova își înrăutățește poziția, deținând cel mai mic salariu net, cu 30% mai mic decât cel al Ucrainei, cu 12% mai mic față de Serbia și cu 17% mai mic față de Georgia. Criza regională generată de sancțiunile împotriva Federației Ruse se face resimțită și în Republica Moldova, aceasta fiind intensificată și de criza internă din sectorul bancar, astfel că în 2015 salariul mediu lunar pentru țara noastră sporește cu doar 0,7% față de anul precedent și constituie 220 euro (la cursul mediu oficial anual). În anul 2014, urmare războiului declanșat de Rusia, în Ucraina salariul scade de la 267 euro/lunar (2013) la 197 euro/lunar, această țară poziționându-se la coada clasamentului. În Republica Moldova, salariul mediu lunar în 2016 are mărimea de 219 euro, fiind de 3,5 ori mai mic decât salariul mediu din Letonia ori de 2,4 ori mai mic decât cel din România. Diferențe semnificative se înregistrează la acest capitol și între statele europene și cele din Europa de Est. Astfel, în 2014 pentru UE-28 salariul net mediu lunar constituia 1375,5 euro.

În anii 2013–2014, cele mai mari costuri legate de forța de muncă, implicit salariile, se înregistrează în activități economice precum *Informații și comunicații* (10603,8 lei), *Activități financiare și de asigurări* (9763,6 lei) și *Producția și distribuția de apă, energie electrică și gaz* (9379,2 lei). Cele mai mici salarii și, respectiv, costuri legate de forța de muncă se atestă în *Agricultură* (3359,6 lei), *Activități de alimentație publică* (3326,0 lei) și *Comerț* (3957,6 lei).

Ponderele salariului în costul forței de muncă diferă de la o activitate la alta. Astfel, se observă clar

că în domeniile cu salarii înalte, ponderea acestora în cost este mai mică. În cele trei activități economice cu salarii mari, ponderea salariului în structura costului este de 63% (*Informații și comunicații*), 61% (*Activități financiare și de asigurări*) și 62% (*Producerea și distribuția apei, energiei electrice și gazului*). În schimb, această pondere este înaltă în *Agricultură* (68%), *Alimentație publică* (70%) și *Comerț* (70%).

Tariful la energia electrică în Republica Moldova este apropiat celui din România, iar la gaz – celui din Letonia. Totodată, în ambele cazuri tarifele sunt sub nivelul mediu al UE.

Din datele disponibile pe Eurostat despre tariful la gazul natural se observă că în Republica Moldova, în semestrul II al anului 2015, tariful la gazul natural era de 0,027 euro/kWh. Spre comparație, tariful mediu la nivelul UE-28 era cu 15% mai mare și constituia 0,0312 euro/kWh. Se poate constata de asemenea că cel mai mic tarif la gazul natural pentru utilizatorul final se înregistrează în România, unde acesta constituia, în 2015, 0,0203 euro/kWh, iar cel mai înalt tarif – în Lituania, acesta fiind de 0,0361 euro/kWh.

Cât privește tariful la energia electrică, datele indică un tarif de 0,077 euro pentru Republica Moldova (semestrul II), mai mic cu 35% față de tariful mediu pentru UE-28 și cu 12% mai mare decât tariful similar pentru Serbia. Constatăm de asemenea că, în timp ce tariful pentru gazul natural în statele analizate a urmat în ultimele semestre o tendință de scădere, tariful la energie a crescut în majoritatea statelor analizate.

În clasamentul internațional Doing Business, indicatorul *Conectarea la energia electrică* este unul dintre cei zece piloni în baza cărora se evaluează calitatea mediului de afaceri. În componența acestuia un rol de bază îl are tariful la respectivul serviciu public. Conform clasamentului, la capitolul *Conectarea la energia electrică*, Republica Moldova se poziționează în 2015 pe locul 104 din 189 de țări, având un scor mai bun decât România și Ucraina, însă e cu mult în spatele statelor europene, chiar și al Georgiei și Serbiei.

Costul resurselor financiare reprezintă un alt pilon fundamental în evaluarea mediului de afaceri într-o economie. Republica Moldova, ca și celelalte state apărute în urma destrămării fostei URSS, are în general ratele reale ale dobânzii mai mari ca cele din statele membre UE. În anul de până la declanșarea conflictului militar ucrainean, 2013, ratele dobânzilor pentru Letonia și România constituiau 4,6%,

respectiv 6,9%, pe când în Georgia, Serbia, Ucraina și Republica Moldova acestea constituiau 14,5%, 11%, 13%, 7,8%. În timp ce în unele economii rata dobânzii e în creștere, cum este cazul Serbiei, altele optează pentru o relaxare a politicii monetare: România, Letonia, Republica Moldova. Totuși, criza din sectorul bancar din 2014–2015 a determinat Banca Națională să înăsprească politica monetară, astfel că rata medie anuală a dobânzii pentru 2015 a fost de 14,1%. Pe fundalul creșterii inflației, rata reală a dobânzii a rămas la nivelul anului precedent.

În afară de costul resurselor financiare, agenții economici activi suportă și o povară fiscală, care diferă în funcție de politica fiecărui stat. Relevant în comparațiile internaționale este *impozitul pe venitul corporației*. Republica Moldova s-a dovedit a fi un stat cu o politică liberală față de celelalte state comparate, astfel că, în timp ce majoritatea statelor au înregistrat de-a lungul anilor o taxă a impozitului pe venit de peste 15%, țara noastră nu a depășit acest nivel. Impozitul pe venit a scăzut de la 15% în 2006–2007 la cota zero pentru perioada 2008–2012, iar în ultimii patru ani se menține la cota de 12%. Media pe Uniunea Europeană s-a situat peste 20% și a constituit, în 2015, 22,8%. Mai permisivă decât alte state pare a fi Serbia, care a menținut un impozit de 10% în perioada 2006–2012, iar, începând cu 2013, îl majorează la 15%.

Un alt impozit utilizat în comparațiile internaționale este *taxa pe valoarea adăugată*. În ultimii doi ani, Republica Moldova și-a menținut taxa pe valoarea adăugată la nivelul de 20%, aceeași taxă având-o și Serbia, și Ucraina. În același timp, rata pentru Republica Moldova este mai mică decât cea la nivelul UE-28, care, în ultimii cinci ani, depășește 20%.

Se observă că statele europene ori cele din vecinătate duc o politică de majorare a TVA (Letonia, Lituania, Serbia, România), în timp ce altele (Georgia, Ucraina) au menținut rata neschimbată.

Calitatea mediului de afaceri

Mediul de afaceri din Republica Moldova s-a manifestat în ultimii zece ani printr-o sporire continuă a numărului de agenți economici activi – de la 36 158 unități în 2006 la 53 738 unități în 2014, o creștere medie anuală de 5 la sută. Și *densitatea antreprenorială* a fost în creștere, avansând de la 10,1 la 15,1 întreprinderi la o mie de locuitori. În statele din componența UE acest indicator constituie în medie 44,6 unități, ceea ce depășește de peste

două ori valorile economiilor din Europa de Est.

În 2015, companiile intensive în forță de muncă și în capital au totalizat 8723 de unități ori 16% din numărul total al companiilor active în Republica Moldova. Între acestea, 4816 sunt întreprinderi intensive în forță de muncă, iar 3907 sunt întreprinderi intensive în capital

Cât privește densitatea întreprinderilor nou create (întreprinderi nou create la o mie de locuitori), Republica Moldova se poziționează la finalul listei, având printre cei mai mici indicatori între statele comparate. În timp ce în Republica Moldova la fiecare mie de locuitori se înregistrează 1,63 companii noi, în Letonia și Georgia aceste valori ajung la 10,61, respectiv 6,65 unități. Se poate deduce că Republica Moldova, alături de Ucraina și Serbia, cu valori la fel de mici, oferă condiții și oportunități mai puțin atractive businessului, iar mediul de afaceri în aceste economii este mai puțin stimulator decât în celelalte state.

Indicatorul în cauză rezonează cu indicatorul „*Ușurința desfășurării afacerii*”, utilizat în clasamentul internațional Doing Business. În acest clasament ordinea statelor analizate nu se schimbă esențial. Astfel, Republica Moldova se poziționează pe locul 52 din 189 de state, mult în urma statelor europene, dar mai bine decât Serbia și categoric mai bine față de statul vecin Ucraina.

Indicatorul care arată cota întreprinderilor ce au înregistrat profit în totalul întreprinderilor active oferă o imagine despre calitatea mediului de afaceri, dar și despre regimul fiscal și economia subterană. Se consideră că, atunci când acest indicator sporește, are loc unul dintre următoarele fenomene: (1) crește numărul absolut al companiilor care obțin profit ori (2) companiile care activează în economia subterană încep să activeze legal, raportând rezultatele financiare la oficiul național de statistică. În baza datelor disponibile pentru Ucraina, Georgia și Republica Moldova, se poate conchide că în Republica Moldova cota întreprinderilor care înregistrează profit la final de an este mai mică față de cea din celelalte state, marcând în 2014 un nivel de 50,5%. Cu alte cuvinte, fiecare a doua întreprindere în economia moldovenească lucrează în pierdere. Ori, cel puțin acest rezultat financiar este prezentat oficiului de statistică. Situația este mai bună în Georgia, unde cota companiilor cu pierderi este de 38,2%, în Ucraina fiind de 33,7%. Regimul de relaxare fiscală din 2008–2012, aplicat de Guvernul

Republicii Moldova prin introducerea cotei zero la importul pe venit, nu a dat rezultatele scontate, în graficul de mai jos fiind vizibilă lipsa unor modificări ori îmbunătățiri semnificative în acest sens.

În clasamentul internațional Doing Business, Republica Moldova a evoluat bine de-a lungul timpului, cele mai mari progrese fiind realizate în ultimii trei ani. În ediția din 2016 au fost utilizate 10 domenii (piloni) de reglementare în afaceri, pe baza datelor colectate din 189 de țări ale lumii. Se poate observa că din 2008 până în 2015 poziția Republicii Moldova în clasament s-a îmbunătățit, trecând de la locul 92 în 2008 la locul 52 în 2015, astfel obținând scoruri din ce în ce mai bune pentru fiecare aspect de business. Pentru fiecare pilon din cei 10, Republicii Moldova i s-au oferit scoruri corespunzătoare.

Fără a analiza toate componentele de reglementare a afacerii prezente în clasament, trebuie menționat pilonul *Lansarea afacerii*, la care Republica Moldova se poziționează bine comparativ cu alte state, ocupând poziția 26 între 189 incluse în clasament, fiind devansată de Georgia (locul 6) și Lituania (locul 8).

Concluzii

1. Deși stocul de capital în economia moldovenească a sporit de peste două ori în ultimii 9 ani (2007–2015), valoarea adăugată brută a crescut foarte modest (+35%). Acest fenomen își găsește explicația în procesul de emigrare masivă în care a fost angajată populația aptă de muncă în ultimii ani, fapt ce a determinat scăderea acesteia cu circa 4%.

2. După criza din 2009, datorită dezinflației atestate pe piața europeană, Banca Națională a Moldovei reușește menținerea ratei inflației sub palierul de două cifre. Totuși, criza internă din sistemul bancar a determinat deprecierea monedei naționale în 2015 și escaladarea precipitată a prețurilor la nivelul de 13,5% față de aceeași perioadă a anului precedent (trim. IV 2015).

3. Evenimente nefaste nu au ocolit nici celelalte economii în tranziție: de la conflictele armate în Ucraina la sancțiunile economice rusești și până la condițiile climatice nefavorabile înregistrate în Serbia. Contractia comerțului exterior tradițional între statele comparate a determinat divergența prețurilor comparative între economii începând cu 2014.

Analiza comparativă a competitivității Republicii Moldova în raport cu alte state cu economii în tranziție a relevat următoarele dezavantaje ale țării:

I. Deși a înregistrat, alături de Georgia, cel mai mare spor al productivității muncii din regiune, Republica Moldova continuă să ocupe o poziție inferioară față de statele comparate.

II. La capitolul salarii, Republica Moldova e printre ultimele țări, cu 219 euro lunar în 2014, salariu de 6 ori mai mic față de cel mediu pe UE-28.

III. Reglementările privind conectarea la energie sunt sofisticate, în 2015 Republica Moldova poziționându-se pe locul 104 din 189 de țări, având un scor mai bun decât România și Ucraina, însă net inferior față de statele europene, chiar și față de Georgia și Serbia.

IV. Deși numărul de companii înregistrate crește cu 5% anual în ultimii opt ani, densitatea întreprinderilor active și densitatea companiilor nou create sunt cu mult în urma altor state precum Georgia, Letonia, Lituania.

V. În timp ce în Georgia și Ucraina fiecare a treia companie activă înregistrează pierderi la sfârșit de an, în Republica Moldova lucrează în pierdere una din două companii.

Cu toate acestea, Republica Moldova deține și avantaje comparative privind competitivitatea:

a. Tarifele la energie și gaz sunt printre cele mai mici din regiune, după România.

b. La capitolul costurile resurselor împrumutate, Republica Moldova deține o poziție medie, cu rate reale ale dobânzii mai mari ca în statele europene, dar mai mici ca în statele din Est.

c. Un alt avantaj comparativ al țării noastre îl prezintă cota impozitului pe venit și taxa pe valoarea adăugată, ambele instrumente de politică fiscală fiind mai permissive comparativ cu cele ale statelor din regiune.

REFERINȚE

1. Baza de date a Bancii Mondiale <http://www.worldbank.org/>.
2. Baza de date a OECD <http://www.oecd.org/>.
3. Eurostat <http://ec.europa.eu/eurostat>.
4. Banca Națională a Moldovei <http://bnm.md/>.
5. Biroul Național de Statistică <http://www.statistica.md/>.
6. PKF International www.pkf.com.
7. BDO Georgia <http://www.bdo.ge/index.php>.
8. Oficiile Naționale de Statistică ale statelor comparate.

REZUMAT

Evaluarea competitivității Republicii Moldova în baza metodologiei Global Competitiveness Report. În pofida abordării foarte frecvente a conceptului de competitivitate, definițiile atribuite acesteia variază. Competitivitatea națională reprezintă un set de instituții, politici, factori, care determină nivelul productivității unei țări și un factor-cheie pentru asigurarea unei creșteri economice sustenabile și sporirea bunăstării populației (Global Competitiveness Report 2013–2014. World Economic Forum 2013). **Actualitatea** temei este determinată de angajamentul asumat de Republica Moldova prin semnarea Acordului de Asociere cu UE de a-și ridica competitivitatea națională la nivelul stateelor europene prin implementarea Foii de Parcurs pentru Ameliorarea Competitivității. **Scopul lucrării** este evaluarea competitivității naționale într-o perspectivă comparativă, în baza indicatorilor intermediari ai competitivității stabiliți prin metodologia Global Competitiveness Report. Sunt tratați indicatorii intermediari ai competitivității precum rentabilitatea, productivitatea, costurile de producție etc., care contribuie la formarea indicatorilor finali ai competitivității naționale: creșterea economică și sporirea bunăstării populației.

Cuvinte-cheie: competitivitatea Republicii Moldova; integrare europeană; Global Competitiveness Report; prețuri comparative; reglementarea afacerilor; productivitatea muncii; costul forței de muncă; tarife la resurse naturale; politică fiscală.

ABSTRACT

Assesing competitiveness level of Moldova on the base of Global Competitiveness Report methodology. Despite very common approach of competitiveness, the definitions ascribed to it varies. National competitiveness is a set of institutions, policies and factors that determine the level of productivity of a country and a key factor in ensuring sustainable economic growth and increasing living standards (Global Competitiveness Report 2013-2014). The article is actual, determined by the commitment Moldova has made signing the Association Agreement in order to raise national competitiveness at European average by implementing the Roadmap for Improving Competitiveness. The purpose of the paper is to assess national competitiveness in a comparative perspective, based on intermediary indicators of competitiveness established by the Global Competitiveness Report methodology. Will be treated intermediate com-

petitiveness indicators such as profitability, productivity, production costs, etc., which contribute to formation of final national competitiveness indicator: increasing economic growth and welfare.

Keywords: Moldova's competitiveness; european integration; Global Competitiveness Report; comparative price levels; business regulations; labor productivity; labour cost; tariffs on natural resources; fiscal policy.

РЕФЕРАТ

Оценка конкурентоспособности Молдовы по методологии Global Competitiveness Report.

Несмотря на весьма частое обращение к вопросу о концепции конкурентоспособности, приписываемые ей определения отличаются друг от друга. Национальная конкурентоспособность представляет собой совокупность институтов, политических процессов и факторов, которые определяют уровень производительности страны, являясь ключевым фактором обеспечения устойчивого экономического роста и повышения благосостояния населения (Отчет о глобальной конкурентоспособности 2013-2014гг. Всемирный экономический форум 2013г.). Актуальность темы обусловлена принятым Республикой Молдова при подписании Соглашения об ассоциации с ЕС обязательством по повышению национальной конкурентоспособности до уровня европейских стран за счет реализации Дорожной карты по повышению конкурентоспособности. Цель данной работы заключается в оценке национальной конкурентоспособности в сравнительной перспективе на основе промежуточных показателей конкурентоспособности, установленных по методологии Global Competitiveness Report. Рассмотрены такие промежуточные показатели конкурентоспособности, как рентабельность, производительность, себестоимость продукции и т.д., которые способствуют росту конечных показателей национальной конкурентоспособности: экономический рост и повышение благосостояния населения.

Ключевые слова: конкурентоспособность Молдовы; европейская интеграция; Global Competitiveness Report (Отчет о глобальной конкурентоспособности); сравнительные цены; регулирование предпринимательской деятельности; производительность труда; затраты на рабочую силу; тарифы на природные ресурсы; фискальная политика.